

***Литературный коллаж
Мир - это книга, и те, кто не
путешествуют, успевают прочесть
лишь первую страницу»***

Авторы:
Рутман Леля
Рутман Анастасия
Рутман Дарья
Рутман Ольга Сергеевна

Лошница, 2021

Оглавление

Эсэ “Дарагі і родны майму сэрцу кут”	3
Роздум над брацкай магілай	9
Маленне за мір	10
Прыгажэй мае зямлі няма!.....	11
Мая зямля прыгожая такая	12
Родина.....	13
Ночлег Витовта	14
Легенды и преданья	15

Эсэ «Дарагі і родны майму сэрцу кут»

Падчас канікул нашы настаўнікі прапанавалі нам зрабіць экскурсію па нашай вёсцы Лошніца. Як заўсёды нам, дзецям, здавалася, што мы ўсё ведаем пра сваю вёску. І таму нас цікавіла тое, чым жа нас можа ўразіць экскурсія па тых мясцінах, дзе мы нарадзіліся, жывём, вучымся, ходзім на розныя канцэрты ў Дом культуры, спартыўны зал, некаторыя з нас у музычную школу? Але мы згадзіліся паўдзельнічаць у мерапрыемстве, якое нам спачатку здавалася нецікавым.

Экскурсію для нас правёў настаўнік гісторыі Курган Ала Сямёнаўна. Яна пачала свой аповед для нас з часу заснавання Лошніцы.

Ала Сямёнаўна паведаміла, што Лошніца з'яўляецца адным з найстаражытных месцаў Барысаўскага раёна. Дакладна час заснавання Лошніцы невядомы. Пісьмовыя крыніцы аб пасяленні да XVI стагоддзя адсутнічаюць. Найбольш Старажытнае пісьмовае сведчанне ставіцца да 1563 года. Добра вядома паданне аб заснаванні Лошніцы, якое запісаў у сярэдзіне

XIX стагоддзя П. Шпілеўскі і якое звязана з вялікім князем літоўскім Вітаўтам. У адпаведнасці з гэтым паданнем, князь Вітаўт праходзіў з вялікім войскам праз тутэйшыя лясы. Ноччу яго тут заспела моцная непагадзь. Загадаў тады князь воінам расчысціць лес і рыхтавацца да начлегу на высокай гары каля ручая. Воіны збудавалі для яго яму, абклалі яе шкурамі і такім чынам падрыхтавалі для князя ложак. У памяць аб гэтай падзеі тую гару назвалі лыжніцай, а ручай – ложай. Да селішча, якое потым паўстала на гэтым месцы, перайшла назва Ложніца, якая на працягу часу відазмянілася ў назву Лошніца.

Аднак даследчыкі, уключаючы самога Шпілеўскага, лічаць, што, хутчэй за ўсё, Лошніца мае значна больш старажытную гісторыю, чым паказваецца ў легендзе. Але, несумненна, і тое, што падставай для такой легенды аб заснаванні сталі рэальныя падзеі, якія адбываліся каля Лошніцы ў канцы XIV стагоддзя падчас аднаго з паходаў князя Вітаўта. Пры гэтым, сляды паходаў вялікага князя захаваліся ў народнай памяці і ў

прывязцы да іншых населеных пунктаў у недалёкіх ад Лошніцы месцах.

Яшчэ ў сярэдзіне XIX стагоддзя старажылы паказвалі гару, на якой у свой час было зроблена ложа і якое называлася Вітагор'ем. Па словах Шпілеўскага знаходзілася яно каля ракі Лошыцы за могілкамі. Там жа ў накідах вядомага краязнаўцы можна прачытаць, што магілы ў Лошніцы (Пагост) знаходзіліся пры ўездзе ў мястэчка па Барысаўскім тракце (цяпер вул. Мічурына) каля Святаміхайлаўскай царквы (царква і старыя магілы існавалі там яшчэ да апошняй вайны).

Падчас экскурсіі мы наведалі памятныя месцы, адным з якіх была брацкая магіла, у якой захаваны 22 воіны-вызваліцелі. Брацкая магіла ўзнікла пасля вызвалення нашых родных мясцін ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Мясцовыя жыхары самі пераносілі захаванні загінуўшых салдат у брацкую магілу. Існуе трое салдат, імёны якіх да нашага часу не ўстаноўлены. Мясцовыя жыхары-старажылы кожны год наведваюць гэта памятнае месца і падчас Радаўніцы заходзяць, для таго, каб

прыбраць магілу і памянучь хвілінай маўчання загінуўшых.

Калі мы працягнулі экскурсію па Лошніцы, то даведаліся яшчэ і пра тое, што ў гады вайны 1812 года праз нашу вёску па спустошанай дарозе, адступаючы ад Масквы Напалеонам.

Адступаючы ад Масквы па спустошанай дарозе, Напалеон набліжаўся да Барысава, дзе яму з войскам неабходна было пераправіцца праз раку Беразіну. Быў канец лістапада з моцнымі марозамі і так здарылася, што ноч заспела Напалеона ў Лошніцы. Яму неабходна было абдумаць далейшую стратэгію, каб прадоўжыць свой шлях і без меншых страт адступіць. Жыхары Лошніцы успамінаюць, што начлег ён выбраў сабе каля цэрквы, а праз некаторы час, недалёка ад гэтага месца ў рацэ Лошніца, на водмелі, мясцовым жыхаром Наумаўцом Васілём Якаўлевічам быў знойдзены арол напалеонаўскага штандарта – гэта вярхушка французскага сцяга.

Беларусы здаўна жывуць мудра па сваіх традыцыях. Бывае, што мы звяртаемся за дапамогай, за парадай да мінулых стагоддзяў. І

гэта паказвае, што мы жывём мудрымі заветамі нашых продкаў: «Не бяры чужога», «Трымайся сваёй хаты», «Беражы свой гонар» і інш.

Аднак, у гісторыі нашай краіны былі і чорныя плямы. Па нашых землях тапталіся ворагі. Яны прыходзілі да нас з мячамі, ружжамі і гарматамі, нішчылі людзей танкамі і самалётамі, палілі і рабавалі хаты, адбіралі нацыянальныя скарбы. Але нікому ніколі не ўдалося знішчыць, зламіць нашу нацыю, нашу мову, наш вольналюбівы народ.

Для сябе кожны з нас, мне здаецца, адзначыў, што ёсць некаторыя факты, пра якія мы зусім нічога не ведаем. Для мяне існуюць іншыя краіны, але ж у большай ступені асобае месца ў маім сэрцы займае мая Радзіма – Беларусь і мая малая Радзіма Лошніца. Яна для мяне свая, родная. Гэта краіна з маёй гісторыяй, маёй мовай, маім народам і я хачу, каб імя яе з гордасцю і павагай гучала ва ўсім свеце. Хачу, каб мая родная краіна развівалася ў розных накірунках. Я вельмі шчаслівая, калі бачу нашых землякоў – спарцменаў, спевакоў – на падмостках сусветнай арэны.

Я хачу прызваць усіх нас любіць і павважаць сваю краіну, таму што для кожнага Беларусь – гэта маці-карміцелька.

Я даю завет кожнаму: «Памятайце, толькі наша краіна, толькі наша зямля заўсёды сагрэе нас сапраўдным матчыным цяплом!»

Рутман Леля

Роздум над брацкай магілай

Стаіць на полі
Брацкая магіла.
Халодны дзень.
Гарачы ўспамін.
І восень
Над магілаю застыла,
І мы...
Амінь.

Стаялі моўчкі
Цэлую хвіліну.
І збеглі – жыць,
А дзве бярозкі
Нават без хусціны
На полі –
Стыць...

Мы сёння ўсе
Прыйдзем на ноч
У хату –
Бацькі,
Цяпло.
А тут палеглі
Назаўжды салдаты.

Дзе іх сяло?
Ніхто з іх нават
Тут не нарадзіўся.
Іх дом – Сусвет,
А на вайне
Яны служылі Міру
І мы –
Іх след.

Не проста, дзеці,
Мы –
Патомкі вашы,
Мы цэнім
Мір.
Мы не забудзем
Воінаў імёны.
Паклон.
Амінь.

Рутман Леся

Маленне за мір
Стаіць царква
Каля дарогі.
Рачулка ціхая

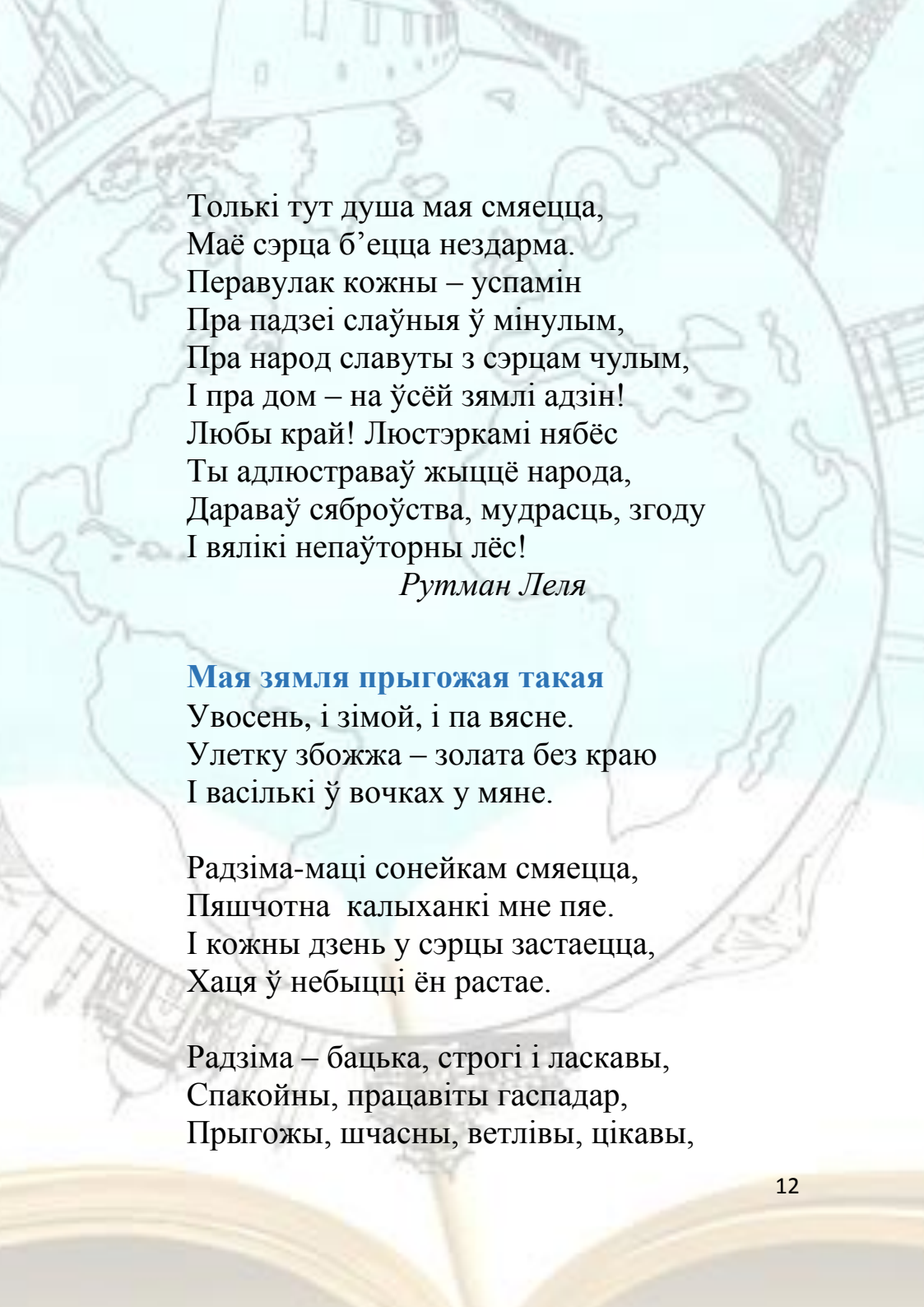

Журчыць.
А я забуду
Усе трывогі
І буду жыць.
Мае бацькі
Руплівай працай
Будуюць мне
Жыццё.
І я заўжды
Старацца буду.
Дзень кожны –
Адкрыццё.

Павага,
Вера і сумленне –
Вось мой
Арыентыр,
І план,
І мара,
І маленне
За любы мір.

Рутман Настя

Прыгажэй мае зямлі няма!
Толькі тут матулі смех ліецца,

Толькі тут душа мая смяецца,
Маё сэрца б'ецца нездарма.
Перавулак кожны – успамін
Пра падзеі слаўныя ў мінулым,
Пра народ славыты з сэрцам чулым,
І пра дом – на ўсёй зямлі адзін!
Любы край! Люстэркамі нябёс
Ты адлюстраваў жыццё народа,
Дараваў сяброўства, мудрасць, згоду
І вялікі непаўторны лёс!

Рутман Леся

Мая зямля прыгожая такая

Увосень, і зімой, і па вясне.
Улетку збожжа – золата без краю
І васількі ў вочках у мяне.

Радзіма-маці сонейкам смяецца,
Пяшчотна калыханкі мне пяе.
І кожны дзень у сэрцы застаецца,
Хаця ў небежці ён растае.

Радзіма – бацька, строгі і ласкавы,
Спакойны, працавіты гаспадар,
Прыгожы, шчасны, ветлівы, цікавы,

Жыццё ад бацькі-лёсу – шчодры дар.

Радзіма – гэта жыта над ракою
І лес, і луг, і доўгая шаша,
Царква, дзе пахрысцілі нас з табою.
Палац культуры – Лошніцы душа.

Тут казачкі, і салкі-даганялкі;
Пірог духмяны ў свята на стале ...
Радзіма песціць, павучае змалку
І шчодро так адорвае, але...

Іду ў жыцці я крокамі малымі,
Але сябрую з дубам векавым.
Не выказаць мне словамі зямнымі,
Што цепліцца ў сэрцайку маім!

Родина

Родная планета,
Тобой я горжусь,
В тебе есть страна,
Моя Беларусь.
Богата дарами,
Дружна, как семья,

Все любят тебя
И особенно я.
Много рек у тебя есть
И шальных ручейков.
В них рыба большая
И не мало мальков.
Много есть интересных
И чудесных лесов.
И грибов разноцветных,
И пугающих сов.
И живу я прекрасно
В чудесной стране.
И все это льется
Как песня во мне.

Рутман Настя

Ночлег Витовта

Сквозь лес пробирается всадник,
Ища для ночлега приют.
Он князя великого стражник.
Но как оказался он тут?

Князь Витовт совестно с дружиной
Идёт по дремучим лесам.
Застала их буря в дороге.

И где же укрыться им там?

Убежище стражник нашёл им,
Что выслан был князем вперёд:
Здесь тише и ветер не дует,
Здесь князь свой покой сбережет.
Он выкопал яму большую
И шкурами так облажил,
Чтоб князю теплее сполось в ней –
Так Витовту он послужил.

А ветер всё дует и дует,
И ветви шумят в полутьме.
В лесу князь великий ночует.
Что видит сейчас он во тьме?...

И вот, лишь забрежжило утро,
Дружина уже на ногах.
Нелёгкий свой путь продолжает,
Князь Витовт исчезнет в лесах.

Рутман Настя

Легенды и преданья ...

Не рвётся с прошлым нить.
Но наша цель – сознание

В веках соединить.

Мы помним о дорогах,
Где шёл Наполеон.
И знаем горький опыт,
Что показал нам он.

Мы уважаем предков,
В ложбине свивших жизнь,
Мы понимаем: это
Деянье – не каприз!

Когда здесь грозный Витовт
Нашёл себе ночлег,
Не знал он: через время
Здесь будет шумный брег.

И люди здесь родятся!
И будут дружно жить,
Чтоб Творчество и Счастье
В веках соединить!

Рутман Леля

Лошница, 2021